

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

2014 dccc 4

RHAN 3

ASESU ANGHENION UNIGOLION

Asesu oedolion

19 Dyletswydd i asesu anghenion oedolyn am ofal a chymorth

- (1) Pan fo'n ymddangos i awdurdod lleol y gall fod ar oedolyn anghenion am ofal a chymorth, rhaid i'r awdurdod asesu—
 - (a) a oes ar yr oedolyn anghenion am ofal a chymorth, a
 - (b) os oes, beth yw'r anghenion hynny.
- (2) Mae'r ddyletswydd o dan is-adran (1) yn gymwys o ran—
 - (a) oedolyn sy'n preswyl fel arfer yn ardal yr awdurdod, a
 - (b) unrhyw oedolyn arall sydd o fewn ardal yr awdurdod.
- (3) Mae'r ddyletswydd o dan is-adran (1) yn gymwys ni waeth beth yw barn yr awdurdod lleol ar—
 - (a) lefel anghenion yr oedolyn am ofal a chymorth, neu
 - (b) lefel adnoddau ariannol yr oedolyn.
- (4) Wrth wneud asesiad o anghenion o dan yr adran hon, rhaid i'r awdurdod lleol—
 - (a) ceisio canfod y canlyniadau y mae'r oedolyn yn dymuno eu sicrhau mewn bywyd o ddydd i ddydd,
 - (b) asesu a allai darparu—
 - (i) gofal a chymorth,
 - (ii) gwasanaethau ataliol, neu
 - (iii) gwybodaeth, cyngor neu gynhorthwy,

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

- gyfrannu at sicrhau'r canlyniadau hynny neu fel arall ddiwallu'r anghenion a nodir gan yr asesiad, ac os felly, i ba raddau, ac
- (c) asesu a allai materion eraill gyfrannu at sicrhau'r canlyniadau hynny neu fel arall ddiwallu'r anghenion hynny, ac os felly, i ba raddau.
- (5) Rhaid i awdurdod lleol, wrth iddo wneud asesiad o anghenion o dan yr adran hon, gynnwys—
- (a) yr oedolyn, a
- (b) pan fo'n ddichonadwy, unrhyw ofalwr sydd gan yr oedolyn.
- (6) Natur yr asesiad o anghenion sy'n ofynnol gan yr adran hon yw un y mae'r awdurdod lleol yn barnu ei fod yn gymesur o dan yr amgylchiadau, yn ddarostyngedig i unrhyw ofyniad mewn rheoliadau o dan adran 30.

Gwybodaeth Cychwyn

I1 A. 19 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I2 A. 19 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

20 Gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer oedolyn

- (1) Os yw oedolyn (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gwrthod asesiad o'i anghenion o dan adran 19, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion yr oedolyn yn gymwys.
- (2) Ond nid yw gwrthodiad o dan is-adran (1) yn rhyddhau awdurdod lleol o'i ddyletswydd o dan adran 19 yn yr achosion a ganlyn—
- ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan yr oedolyn—
- (a) nad oes gan yr oedolyn alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad, ond
- (b) bod person awdurdodedig i wneud y penderfyniad ar ran yr oedolyn;
- ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan yr oedolyn—
- (a) nad oes gan yr oedolyn alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad,
- (b) nad oes person awdurdodedig i wneud y penderfyniad ar ran yr oedolyn, ac
- (c) y byddai cael yr asesiad er lles pennaf yr oedolyn;
- ACHOS 3 - mae'r awdurdod lleol yn amau bod yr oedolyn yn cael, neu'n wynebu risg o gael, ei gam-drin neu ei esgeuluso.
- (3) Pan fo awdurdod lleol wedi ei ryddhau o'i ddyletswydd o dan adran 19 drwy wrthodiad o dan yr adran hon, ailymrwymir i'r ddyletswydd—
- (a) os yw'r oedolyn (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gofyn wedyn am asesiad, neu
- (b) os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod anghenion neu amgylchiadau'r oedolyn wedi newid,
- (yn ddarostyngedig i unrhyw wrthodiad pellach o dan yr adran hon).
- (4) Yn yr adran hon ystyr "person awdurdodedig" yw person sydd wedi ei awdurdodi o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 (p'un ai yn nhermau cyffredinol neu benodol) i

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

benderfynu a wrthoda asesiad o anghenion ar ran yr oedolyn neu a ofynna am asesiad o anghenion ar ei ran.

Gwybodaeth Cychwyn

- I3** A. 20 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**
I4 A. 20 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

Asesu plant

21 Dyletswydd i asesu anghenion plentyn am ofal a chymorth

- (1) Pan fo'n ymddangos i awdurdod lleol y gall fod angen gofal a chymorth ar blentyn yn ychwanegol at, neu yn lle, y gofal a'r cymorth sy'n cael eu darparu gan deulu'r plentyn, rhaid i'r awdurdod asesu—
 - (a) a oes angen gofal a chymorth o'r math hwnnw ar y plentyn, a
 - (b) os oes, beth yw'r anghenion hynny.
- (2) Mae'r ddyletswydd o dan is-adran (1) yn gymwys o ran—
 - (a) plentyn sy'n preswyllo fel arfer yn ardal yr awdurdod, a
 - (b) unrhyw blentyn arall sydd o fewn ardal yr awdurdod.
- (3) Mae'r ddyletswydd o dan is-adran (1) yn gymwys ni waeth beth fo barn yr awdurdod lleol—
 - (a) ar lefel anghenion y plentyn am ofal a chymorth, neu
 - (b) ar lefel adnoddau ariannol y plentyn [^{F1}neu unrhyw berson a chanddo gyfrifoldeb rhiant dros y plentyn].
- (4) Wrth wneud asesiad o anghenion o dan yr adran hon, rhaid i'r awdurdod lleol—
 - (a) asesu anghenion datblygiadol y plentyn,
 - (b) ceisio canfod y canlyniadau—
 - (i) y mae'r plentyn yn dymuno eu sicrhau, i'r graddau y mae'n barnu ei bod yn briodol o roi sylw i oedran a dealltwriaeth y plentyn,
 - (ii) y mae'r personau a chanddynt gyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn dymuno eu sicrhau mewn perthynas â'r plentyn, i'r graddau y mae'n barnu ei bod yn briodol o roi sylw i'r angen am hyrwyddo llesiant y plentyn, a
 - (iii) y mae personau a bennir mewn rheoliadau (os oes rhai) yn dymuno eu sicrhau mewn perthynas â'r plentyn,
 - (c) asesu a allai darparu—
 - (i) gofal a chymorth,
 - (ii) gwasanaethau ataliol, neu
 - (iii) gwybodaeth, cyngor neu gynhorthwy,gyfrannu at sicrhau'r canlyniadau hynny neu fel arall ddiwallu'r anghenion hynny, ac os felly, i ba raddau,
 - (d) asesu a allai materion eraill gyfrannu at sicrhau'r canlyniadau hynny neu fel arall ddiwallu'r anghenion hynny, ac os felly, i ba raddau, ac
 - (e) ystyried unrhyw amgylchiadau eraill sy'n effeithio ar lesiant y plentyn.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

- (5) Rhaid i awdurdod lleol, wrth iddo wneud asesiad o anghenion o dan yr adran hon, gynnwys—
- y plentyn, a
 - unrhyw berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn.
- (6) Natur yr asesiad o anghenion sy'n ofynnol gan yr adran hon yw un y mae'r awdurdod lleol yn barnu ei fod yn gymesur o dan yr amgylchiadau, yn ddarostyngedig i unrhyw ofyniad mewn rheoliadau o dan adran 30.
- (7) At ddibenion is-adran (1) rhagdybir bod angen gofal a chymorth ar blentyn anabl yn ychwanegol at, neu yn lle, y gofal a'r cymorth sy'n cael eu darparu gan deulu'r plentyn.
- (8) Nid yw'r adran hon yn gymwys i blentyn sy'n derbyn gofal gan—
- awdurdod lleol,
 - awdurdod lleol yn Lloegr,
 - awdurdod lleol yn yr Alban, neu
 - ymddiriedolaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

Diwygiadau Testunol

- F1** Geiriau yn [a. 21\(3\)\(b\)](#) wedi eu hamnewid (6.4.2016) gan [Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol \(Cymru\) 2016 \(anaw 2\)](#), [a. 188\(1\)](#), [Atod. 3 para. 61](#); O.S. 2016/467, [ergl. 3](#)

Gwybodaeth Cychwyn

- I5** [A. 21](#) ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 199\(2\)](#)
- I6** [A. 21](#) mewn grym ar [6.4.2016](#) gan [O.S. 2016/412](#), [ergl. 2](#) (ynghyd ag [ergl. 4](#), [Atod. 1](#), [Atod. 2](#))

22 Gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer plentyn sy'n 16 neu'n 17 oed

- (1) Os yw plentyn sy'n 16 neu'n 17 oed (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gwrthod asesiad o anghenion o dan adran 21, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y plentyn yn gymwys.
- (2) Os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros blentyn sy'n 16 neu'n 17 oed yn gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer y plentyn hwnnw o dan adran 21 o dan amgylchiadau pan fo'r awdurdod lleol wedi ei fodloni—
- nad oes gan y plentyn alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad, a
 - nad oes person awdurdodedig i wneud y penderfyniad ar ran y plentyn, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y plentyn yn gymwys.
- (3) Ond nid yw gwrthodiad o dan is-adran (1) neu (2) yn rhyddhau awdurdod lleol o'i ddyletswydd o dan adran 21 yn yr achosion a ganlyn—
- ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan blentyn, nad oes gan y plentyn alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad;
- ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn, nad oes gan y person alluedd i benderfynu a wrthoda'r asesiad;
- ACHOS 3 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn, na fyddai peidio â chael yr asesiad er lles pennaf y plentyn;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

ACHOS 4 - mae'r awdurdod lleol yn amau bod y plentyn yn cael, neu'n wynebu risg o gael, ei gam-drin, ei esgeuluso, neu ei niweidio mewn modd arall.

- (4) Pan fo awdurdod lleol wedi ei ryddhau o'i ddyletswydd o dan adran 21 drwy wrthodiad o dan yr adran hon, ailymrwymir i'r ddyletswydd—
- os yw'r plentyn (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gofyn wedyn am asesiad,
 - os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn gofyn wedyn am asesiad o dan yr amgylchiadau a ddisgrifir yn is-adran (2), neu
 - os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod anghenion neu amgylchiadau'r plentyn, neu anghenion neu amgylchiadau person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn, wedi newid,
- (yn ddarostyngedig i unrhyw wrthodiad pellach o dan yr adran hon).
- (5) Yn yr adran hon ystyr "person awdurdodedig" yw person sydd wedi ei awdurdodi o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 (p'un ai yn nhermau cyffredinol neu benodol) i benderfynu a wrthoda asesiad o anghenion ar ran y plentyn neu a ofynna am asesiad o anghenion ar ei ran.

Gwybodaeth Cychwyn

I7 A. 22 ddim mewn grym ar y Cysyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I8 A. 22 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

23 Gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer plentyn o dan 16 oed

- (1) Os yw—
- plentyn o dan 16 oed yn gwrthod asesiad o anghenion o dan adran 21, a
 - yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod gan y plentyn ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch gwrthod yr asesiad,
- nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y plentyn yn gymwys.
- (2) Os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros blentyn o dan 16 oed yn gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer y plentyn hwnnw o dan adran 21, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y plentyn yn gymwys.
- (3) Ond nid yw gwrthodiad o dan is-adran (1) neu (2) yn rhyddhau awdurdod lleol o'i ddyletswydd o dan adran 21 yn yr achosion a ganlyn—
- ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn, nad oes gan y person alluedd i benderfynu a wrthoda'r asesiad;
- ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn—
- bod gan y plentyn ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch gwrthod yr asesiad, a
 - nad yw'r plentyn yn cytuno â'r gwrthodiad a roddir gan y person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn;
- ACHOS 3 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn, y byddai peidio â chael yr asesiad yn anghyson â llesiant y plentyn;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

ACHOS 4 - mae'r awdurdod lleol yn amau bod y plentyn yn cael, neu'n wynebu risg o gael, ei gam-drin, ei esgeuluso, neu ei niweidio mewn modd arall.

- (4) Pan fo awdurdod lleol wedi ei ryddhau o'i ddyletswydd o dan adran 21 drwy wrthodiad o dan yr adran hon, ailymrwymir i'r ddyletswydd—
- os yw'r plentyn yn gofyn wedyn am asesiad a bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod gan y plentyn ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch cael asesiad,
 - os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn gofyn wedyn am asesiad, neu
 - os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod anghenion neu amgylchiadau'r plentyn, neu anghenion neu amgylchiadau person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn, wedi newid,
- (yn ddarostyngedig i unrhyw wrthodiad pellach o dan yr adran hon).

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 23 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I10 A. 23 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

Asesu gofalwyr

24 Dyletswydd i asesu anghenion gofalwr am gymorth

- Pan fo'n ymddangos i awdurdod lleol y gall fod ar ofalwr anghenion am gymorth, rhaid i'r awdurdod asesu—
 - a oes ar y gofalwr anghenion am gymorth (neu a yw'n debygol y bydd arno anghenion am gymorth yn y dyfodol), a
 - os oes, beth yw'r anghenion hynny (neu'r anghenion tebygol yn y dyfodol).
- Mae'r ddyletswydd o dan is-adran (1) yn gymwys o ran gofalwr sy'n darparu neu'n bwriadu darparu gofal—
 - i oedolyn neu blentyn anabl sy'n preswyllo fel arfer yn ardal yr awdurdod, neu
 - i unrhyw oedolyn arall neu blentyn anabl arall sydd o fewn ardal yr awdurdod.
- Mae'r ddyletswydd o dan is-adran (1) yn gymwys ni waeth beth fo barn yr awdurdod—
 - ar lefel anghenion y gofalwr am gymorth, neu
 - ar lefel adnoddau ariannol y gofalwr neu'r person y mae'r gofalwr yn darparu neu'n bwriadu darparu gofal iddo.
- Wrth gynnal asesiad o anghenion o dan yr adran hon, rhaid i'r awdurdod lleol—
 - asesu i ba raddau y mae'r gofalwr yn gallu, ac y bydd yn parhau i allu, darparu gofal i'r person y mae'r gofalwr yn darparu neu'n bwriadu darparu gofal iddo,
 - asesu i ba raddau y mae'r gofalwr yn fodlon, ac y bydd yn parhau i fod yn fodlon, gwneud hynny,
 - yn achos gofalwr sy'n oedolyn, ceisio canfod y canlyniadau y mae'r gofalwr yn dymuno eu sicrhau,
 - yn achos gofalwr sy'n blentyn, ceisio canfod y canlyniadau—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

- (i) y mae'r gofalwr yn dymuno eu sicrhau, i'r graddau y mae'r awdurdod lleol yn barnu ei bod yn briodol, o roi sylw i oedran a dealltwriaeth y gofalwr,
 - (ii) y mae'r personau sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr yn dymuno eu sicrhau mewn perthynas â'r gofalwr i'r graddau y mae'r awdurdod lleol yn barnu ei bod yn briodol, o roi sylw i'r angen am hyrwyddo llesiant y gofalwr, a
 - (iii) y mae personau a bennir mewn rheoliadau (os oes rhai) yn dymuno eu sicrhau mewn perthynas â'r gofalwr,
- (e) asesu a allai darparu—
- (i) cymorth,
 - (ii) gwasanaethau ataliol, neu
 - (iii) gwybodaeth, cyngor neu gynorthwy,
- gyfrannu at sicrhau'r canlyniadau hynny neu fel arall ddiwallu'r anghenion a nodir gan yr asesiad, ac os felly, i ba raddau, ac
- (f) asesu a allai materion eraill gyfrannu at sicrhau'r canlyniadau hynny neu fel arall ddiwallu'r anghenion hynny, ac os felly, i ba raddau.
- (5) Rhaid i awdurdod lleol, wrth iddo gynnal asesiad o anghenion o dan yr adran hon, roi sylw i'r materion a ganlyn—
- (a) a yw'r gofalwr yn gweithio neu'n dymuno gwneud hynny,
 - (b) a yw'r gofalwr yn cymryd rhan, neu'n dymuno cymryd rhan, mewn gweithgareddau addysg, hyfforddiant neu unrhyw weithgaredd hamdden, ac
 - (c) yn achos gofalwr sy'n blentyn—
 - (i) anghenion datblygiadol y plentyn, a
 - (ii) a yw'n briodol i'r plentyn ddarparu'r gofal (neu unrhyw ofal) yng ngoleuni'r anghenion hynny.
- (6) Rhaid i awdurdod lleol, wrth iddo wneud asesiad o anghenion o dan yr adran hon, gynnwys—
- (a) y gofalwr, a
 - (b) pan fo'n ddichonadwy, y person y mae'r gofalwr yn darparu neu'n bwriadu darparu gofal iddo.
- (7) Natur yr asesiad o anghenion sy'n ofynnol gan yr adran hon yw un y mae'r awdurdod lleol yn barnu ei fod yn gymesur o dan yr amgylchiadau, yn ddarostyngedig i unrhyw ofyniad mewn rheoliadau o dan adran 30.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 24 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I12 A. 24 mewn grym ar 6.4.2016 gan **O.S. 2016/412**, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4**, **Atod. 1**, **Atod. 2**)

25 Gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer gofalwr sy'n oedolyn

- (1) Os yw gofalwr sy'n oedolyn (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gwrthod asesiad o anghenion o dan adran 24, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y gofalwr yn gymwys.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

- (2) Ond nid yw gwrthodiad o dan is-adran (1) yn rhyddhau awdurdod lleol o'i ddyletswydd o dan adran 24 yn yr achosion a ganlyn—
- ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan y gofalwr—
- nad oes gan y gofalwr alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad, ond
 - bod person awdurdodedig i wneud y penderfyniad ar ran y gofalwr;
- ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan y gofalwr—
- nad oes gan y gofalwr alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad,
 - nad oes person awdurdodedig i wneud y penderfyniad ar ran y gofalwr, ac
 - y byddai cael yr asesiad er lles pennaf y gofalwr.
- (3) Pan fo awdurdod lleol wedi ei ryddhau o'i ddyletswydd o dan adran 24 drwy wrthodiad o dan yr adran hon, ailymrwymir i'r ddyletswydd—
- os yw'r gofalwr (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gofyn wedyn am asesiad, neu
 - os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod anghenion neu amgylchiadau'r gofalwr wedi newid,
- (yn ddarostyngedig i unrhyw wrthodiad pellach o dan yr adran hon).
- (4) Yn yr adran hon ystyr “person awdurdodedig” yw person sydd wedi ei awdurdodi o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 (p'un ai yn nhermau cyffredinol neu benodol) i benderfynu a wrthoda asesiad o anghenion ar ran y gofalwr neu a ofynna am asesiad o anghenion ar ei ran.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 25 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I14 A. 25 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

26 Gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer gofalwr sy'n 16 neu'n 17 oed

- Os yw gofalwr sy'n 16 neu'n 17 oed (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gwrthod asesiad o anghenion o dan adran 24, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y gofalwr yn gymwys.
- Os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros ofalwr sy'n 16 neu'n 17 oed yn gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer y gofalwr o dan adran 24 o dan amgylchiadau pan fo'r awdurdod lleol wedi ei fodloni—
 - nad oes gan y gofalwr alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad, a
 - nad oes person awdurdodedig i wneud y penderfyniad ar ran y gofalwr, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y gofalwr yn gymwys.
- Ond nid yw gwrthodiad o dan is-adran (1) neu (2) yn rhyddhau awdurdod lleol o'i ddyletswydd o dan adran 24 yn yr achosion a ganlyn—

ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan y gofalwr, nad oes gan y gofalwr alluedd i benderfynu a wrthoda gael yr asesiad;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr, nad oes gan y person alluedd i benderfynu a wrthoda'r asesiad;

ACHOS 3 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr, na fyddai peidio â chael yr asesiad er lles pennaf y gofalwr.

- (4) Pan fo awdurdod lleol wedi ei ryddhau o'r ddyletswydd o dan adran 24 drwy wrthodiad o dan yr adran hon, ailymrwymir i'r ddyletswydd—
- os yw'r gofalwr (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn gofyn wedyn am asesiad,
 - os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr yn gofyn wedyn am asesiad o dan yr amgylchiadau a ddisgrifir yn is-adran (2), neu
 - os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod anghenion neu amgylchiadau'r gofalwr, neu anghenion neu amgylchiadau person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr, wedi newid,
- (yn ddarostyngedig i unrhyw wrthodiad pellach o dan yr adran hon).
- (5) Yn yr adran hon ystyr “person awdurdodedig” yw person sydd wedi ei awdurdodi o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 (p'un ai yn nhermau cyffredinol neu benodol) i benderfynu a wrthoda asesiad o anghenion ar ran y gofalwr neu a ofynna am asesiad o anghenion ar ei ran.

Gwybodaeth Cychwyn

115 A. 26 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

116 A. 26 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

27 Gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer gofalwr o dan 16 oed

- (1) Os yw—
- gofalwr o dan 16 oed yn gwrthod asesiad o anghenion o dan adran 24, a
 - yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod gan y gofalwr ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch gwrthod yr asesiad,
- nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y gofalwr yn gymwys.
- (2) Os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros ofalwr o dan 16 oed yn gwrthod asesiad o anghenion ar gyfer y gofalwr o dan adran 24, nid yw'r ddyletswydd o dan yr adran honno i asesu anghenion y gofalwr yn gymwys.
- (3) Ond nid yw gwrthodiad o dan is-adran (1) neu (2) yn rhyddhau awdurdod lleol o'r ddyletswydd o dan adran 24 yn yr achosion a ganlyn—
- ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr, nad oes gan y person alluedd i benderfynu a wrthoda'r asesiad;
- ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr—
- bod gan y gofalwr ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch gwrthod yr asesiad, a
 - nad yw'r gofalwr yn cytuno â'r gwrthodiad a roddir gan y person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

ACHOS 3 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos gwrthodiad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr, y byddai peidio â chael yr asesiad yn anghyson â llesiant y gofalwr.

- (4) Pan fo awdurdod lleol wedi ei ryddhau o'i ddyletswydd o dan adran 24 drwy wrthodiad o dan yr adran hon, ailymrwymir i'r ddyletswydd—
- os yw'r gofalwr yn gofyn wedyn am asesiad a bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod gan y gofalwr ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch cael asesiad,
 - os yw person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr yn gofyn wedyn am asesiad, neu
 - os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod anghenion neu amgylchiadau'r gofalwr, neu anghenion neu amgylchiadau person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y gofalwr, wedi newid,
- (yn ddarostyngedig i unrhyw wrthodiad pellach o dan yr adran hon).

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 27 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I18 A. 27 mewn grym ar 6.4.2016 gan **O.S. 2016/412**, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4**, **Atod. 1**, **Atod. 2**)

Materion atodol

28 Cyfuno asesiadau o anghenion ar gyfer gofalwr a pherson y gofelir amdano

- Pan fo gan berson, y mae'n ymddangos bod arno angen gofal a chymorth, ofalwr, caiff awdurdod lleol gyfuno—
 - asesiad o anghenion y person o dan adran 19 neu 21, a
 - asesiad o anghenion y gofalwr o dan adran 24,
 ond mae hyn yn ddarostyngedig i is-adrannau (2) i (4).
- Ni chaiff awdurdod lleol gyfuno asesiad o anghenion ar gyfer oedolyn (p'un ai o dan adran 19 neu 24) ag asesiad o anghenion ar gyfer person arall oni bai—
 - bod yr oedolyn (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn rhoi cydsyniad dilys, neu
 - y caniateir i'r gofyniad i gael cydsyniad dilys gael ei hepgor.
- Ni chaiff awdurdod lleol gyfuno asesiad o anghenion ar gyfer plentyn sy'n 16 neu'n 17 oed (p'un ai o dan adran 21 neu 24) ag asesiad o anghenion ar gyfer person arall oni bai—
 - bod y plentyn (neu, pan fo'n gymwys, person awdurdodedig) yn rhoi cydsyniad dilys,
 - bod person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn rhoi cydsyniad dilys o dan amgylchiadau pan fo'r awdurdod lleol wedi ei fodloni—
 - nad oes gan y plentyn alluedd i benderfynu a gydsynia i'r asesiadau o anghenion gael eu cyfuno, a
 - nad oes person awdurdodedig i wneud y penderfyniad ar ran y plentyn, neu
 - y caniateir i'r gofyniad i gael cydsyniad dilys gael ei hepgor.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

- (4) Ni chaiff awdurdod lleol gyfuno asesiad o anghenion ar gyfer plentyn o dan 16 oed (p'un ai o dan adran 21 neu 24) ag asesiad o anghenion ar gyfer person arall oni bai—
- (a) bod y plentyn neu berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn rhoi cydsyniad dilys, neu
 - (b) y caniateir i'r gofyniad i gael cydsyniad dilys gael ei hepgor.
- (5) Mae cydsyniad a roddir o dan is-adran (2), (3) neu (4) yn ddilys ac eithrio yn yr achosion a ganlyn—
- ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos cydsyniad a roddir gan oedolyn neu blentyn sy'n 16 neu'n 17 oed, nad oes gan yr oedolyn neu'r plentyn alluedd i gydsynio i'r asesiadau o anghenion gael eu cyfuno;
- ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos cydsyniad a roddir gan blentyn o dan 16 oed, nad oes gan y plentyn ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch cyfuno'r asesiadau o anghenion;
- ACHOS 3 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, yn achos cydsyniad a roddir gan berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros blentyn o dan 16 oed mewn perthynas ag asesiad o anghenion y plentyn—
- (a) bod gan y plentyn ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch cyfuno'r asesiadau o anghenion, a
 - (b) nad yw'r plentyn yn cytuno â'r cydsyniad a roddir gan y person sydd â chyfrifoldeb rhiant.
- (6) Caiff awdurdod lleol hepgor y gofyniad i gael cydsyniad dilys yn yr achosion a ganlyn—
- ACHOS 1 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, o ran asesiad o anghenion oedolyn—
- (a) nad oes unrhyw berson a gaiff roi cydsyniad dilys, a
 - (b) y byddai cyfuno'r asesiadau o anghenion er lles pennaf yr oedolyn;
- ACHOS 2 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, o ran asesiad o anghenion plentyn sy'n 16 neu'n 17 oed—
- (a) nad oes gan y plentyn alluedd i roi cydsyniad dilys,
 - (b) nad oes person awdurdodedig a gaiff roi cydsyniad dilys ar ran y plentyn, ac
 - (c) y byddai cyfuno'r asesiadau o anghenion er lles pennaf y plentyn;
- ACHOS 3 - mae'r awdurdod lleol wedi ei fodloni, o ran asesiad o anghenion plentyn o dan 16 oed—
- (a) nad oes gan y plentyn ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch cyfuno'r asesiadau o anghenion, a
 - (b) y byddai cyfuno'r asesiadau o anghenion yn gyson â llesiant y plentyn.
- (7) Yn yr adran hon ystyr “person awdurdodedig” yw person sydd wedi ei awdurdodi o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 (p'un ai yn gyffredinol neu yn benodol) i benderfynu a gydsynia ar ran yr oedolyn neu'r plentyn i'r asesiadau o anghenion gael eu cyfuno.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 A. 28 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I20 A. 28 mewn grym ar 6.4.2016 gan **O.S. 2016/412, ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

29 Cyfuno asesiadau o anghenion ac asesiadau eraill

- (1) Pan fo'n ymddangos bod gan berson y mae'n ymddangos bod arno angen cymorth fel gofalwr anghenion am ofal a chymorth yn ei hawl ei hun hefyd, caiff awdurdod lleol gyfuno asesiad o anghenion ar gyfer y person hwnnw o dan adran 24 ag asesiad o anghenion ar gyfer y person hwnnw o dan adran 19 neu 21.
- (2) Caiff awdurdod lleol wneud asesiad o anghenion ar gyfer person yr un pryd ag y mae ef neu gorff arall yn gwneud asesiad arall o dan unrhyw ddeddfiad mewn perthynas â'r person hwnnw.
- (3) At ddibenion is-adran (2)—
 - (a) caiff yr awdurdod lleol wneud yr asesiad arall ar ran y corff arall neu ar y cyd ag ef, neu
 - (b) os yw'r corff arall eisoes wedi trefnu i'r asesiad arall gael ei wneud ar y cyd â pherson arall, caiff yr awdurdod lleol wneud yr asesiad arall ar y cyd â'r corff arall a'r person arall hwnnw.

Gwybodaeth Cychwyn

I21 A. 29 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I22 A. 29 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

30 Rheoliadau ynghylch asesu

- (1) Rhaid i reoliadau wneud darpariaeth am wneud asesiadau o anghenion.
- (2) Rhaid i reoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth ar gyfer adolygu asesiadau o anghenion, a chaniateir iddynt, er enghraifft, bennu—
 - (a) y personau a gaiff ofyn am adolygiad o asesiad (ar eu rhan hwy eu hunain neu ar ran person arall);
 - (b) o dan ba amgylchiadau—
 - (i) y caiff awdurdod lleol wrthod cydymffurfio â chais am adolygiad o asesiad, a
 - (ii) na chaiff awdurdod lleol wrthod gwneud hynny.
- (3) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon hefyd, er enghraifft, ddarparu ar gyfer—
 - (a) personau pellach y mae'n rhaid i awdurdod lleol eu cynnwys wrth iddo wneud asesiad o dan adran 19, 21 neu 24;
 - (b) y ffordd y mae asesiad i'w wneud, a chan bwy a phryd;
 - (c) cofnodi canlyniadau asesiad;
 - (d) yr ystyriaethau y mae awdurdod lleol i roi sylw iddynt wrth gyflawni asesiad;
 - (e) pwerau i ddarparu gwybodaeth at ddibenion asesu.

Gwybodaeth Cychwyn

I23 A. 30 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I24 A. 30 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2**)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

31 Rhan 3: dehongli

Yn y Rhan hon—

ystyr “gwasanaethau ataliol” (“*preventative services*”) yw gwasanaethau y gellir eu darparu yn rhinwedd adran 15;

ystyr “gwybodaeth, cyngor neu gynhorthwy” (“*information, advice or assistance*”) yw gwybodaeth, cyngor neu gynhorthwy y gellir eu darparu yn rhinwedd adran 17.

Gwybodaeth Cychwyn

I25 A. 31 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I26 A. 31 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4**, **Atod. 1**, **Atod. 2**)

Statws

Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/08/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 3 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 06 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.